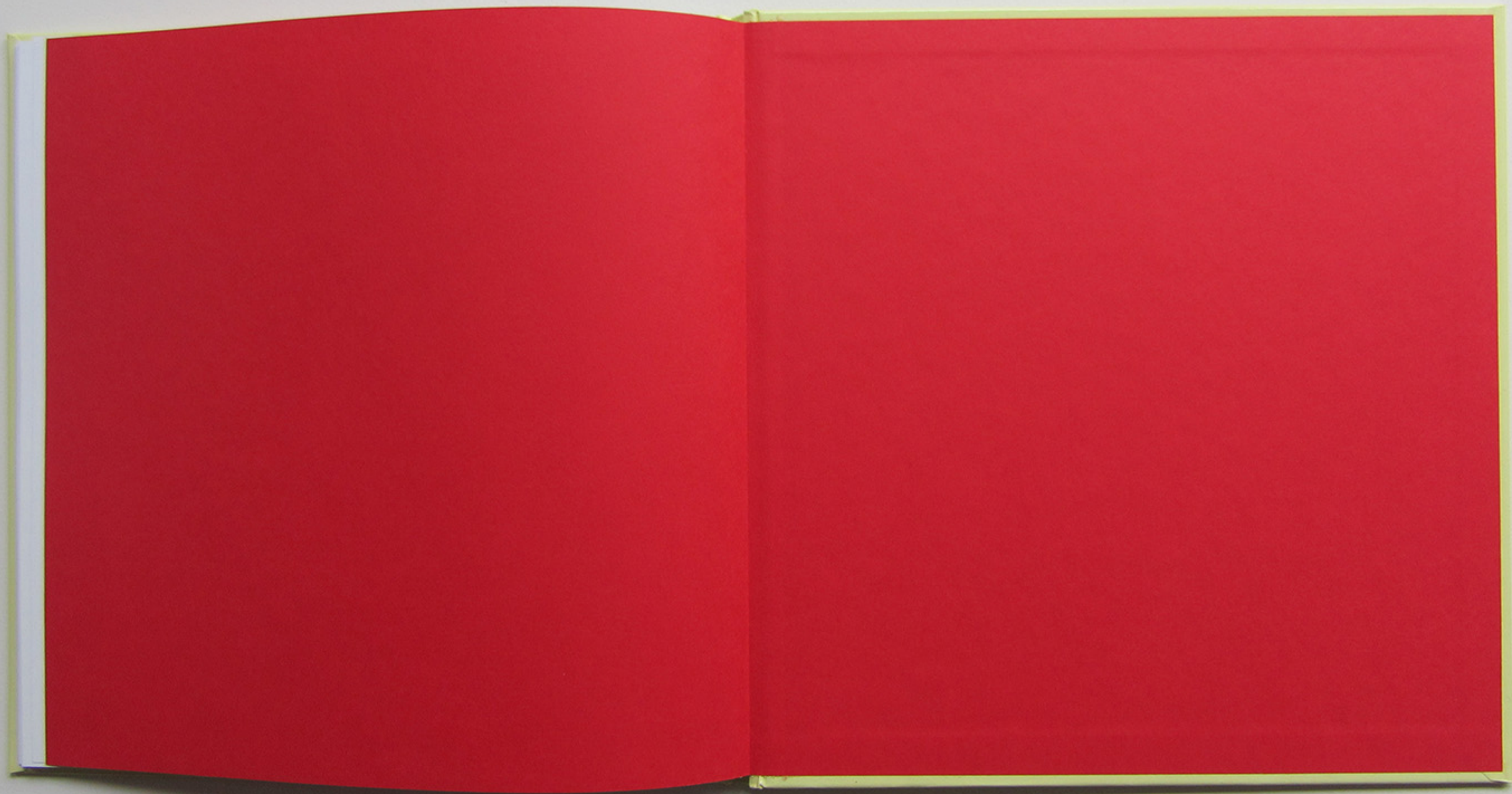

Witteveen+Bos-prijs voor Kunst+Techniek 2004 **GINY VOS**

Witteveen+Bos stelde in 2001 de Kunst+Techniek-prijs in ter gelegenheid van het 55-jarig bestaan van het bureau. De prijs is bestemd voor kunstenaars, die techniek op hun eigen terrein weten te overtroeven en die technieken op hun eigen termen onderzoeken en tegen elkaar uitspelen. De prijs, die waardering uitdrukt voor de ontwerpende creativiteit, die kunst en techniek verbindt, bestaat uit een geldbedrag en een boek over het oeuvre van de kunstenaar. De Witteveen+Bos-prijs voor Kunst+Techniek 2002 werd uitgereikt aan Theo Jansen, beeldend kunstenaar en columnist. In zijn oeuvre spelen complexe strandbeesten, die op eigen kracht bewegen, een belangrijke rol. In 2003 werd de prijs uitgereikt aan Felix Hess, die mensen al luisterend bewust wil maken van communicatie en de gevoeligheid van de dingen om ons heen.

4 Giny Vos weet processen om ons heen met vernieuwende licht- en computertechnieken op knappe wijze te interpreteren. Haar werk leidt tot algehele verwondering, omdat zij ons confronteert met het niet-zichtbare in de openbare en semi-openbare ruimte. Door op creatieve wijze wetenschap en kunst met elkaar in verband te brengen, stimuleert haar werk onze hersenen en beleven wij de werkelijkheid op verbluffende wijze. De voordracht van de jury om in 2004 Giny Vos de Witteveen+Bos-prijs voor Kunst+Techniek toe te kennen, was dan ook een schot in de roos.

Passie voor kunst en passie voor techniek zijn nauw met elkaar verweven. Van het werk van Giny Vos kunnen wij leren, dat we onze ogen moeten openhouden voor het onverwachte en dat verwondering en innovatie hun oorsprong vinden in de eenvoud van de dingen van alledag. De menselijke geest blijft een onuitputtelijke bron, waaruit steeds weer nieuwe vormen van kunst en techniek zullen ontstaan.

directie Witteveen+Bos

JURYRAPPORT

DE POËZIE VAN TECHNIEK, TECHNIEK ALS POËZIE

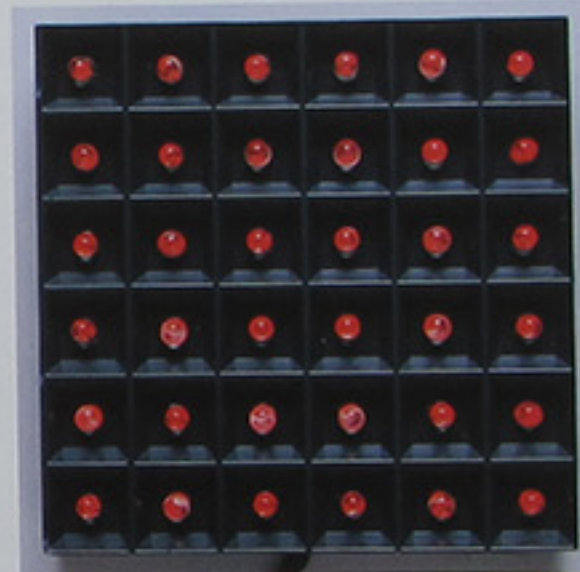
De Witteveen+Bos-prijs voor Kunst+Techniek komt in 2004 toe aan de Amsterdamse kunstenaar Giny Vos. Naar het unanieme oordeel van de jury beweegt zij zich op een zo eigenzinnige en uitgebalanceerde manier op het raakvlak van kunst en techniek, dat zij de prijs ten volle verdient. Het is beslist een verrijking te noemen dat de kunst zich meer en meer begeeft op het terrein van de techniek. Onvermijdelijk beïnvloedt de kunst de techniek daarmee ook, al was het maar in haar esthetiek. Technisch denken berust voor een aanzienlijk deel op het hanteren van standaarden en modellen, en leidt doorgaans tot een seriematige productie. De bijbehorende esthetiek is die van kracht en perfectie, stroomlijning en herhaling.

5 Giny Vos demonstreert dat techniek ook voor een heel andere esthetiek kan worden ingezet, bijvoorbeeld wanneer zij organische processen simuleert met digitale middelen. In 'Lust for life' (2000), op het Naturalis-gebouw in Leiden, bootst zij door middel van LED-lichtjes het gedrag van micro-organismen na in een zorgvuldig gecomponeerde choreografie. Eenzelfde benadering is terug te vinden in 'Reizend zand' (2004), een nog niet gerealiseerd kunstwerk voor het Stationsplein in Apeldoorn. Ook daar wordt de schoonheid van verwaaiend zand van een andere orde dan die van de techniek erachter (eveneens LED-lichtjes). In dergelijke werken zie je dat techniek niet gevangen hoeft te blijven in tekentafelesthetiek, maar ook haaks kan staan op alles wat voortvloeit uit functie en berekening. Vos bakent het veld, waarbinnen haar werk totstandkomt, duidelijk af en opereert veelal in een context die bij voorbaat technologisch is bepaald. Daarin laat zij een organische esthetiek de boventoon voeren, zonder dat zij de technische aspecten uit het oog verliest. Uit haar werk spreekt

geen romantisch terugverlangen naar een pre-technologische, misschien meer 'natuurlijk' geachte wereld. Integendeel, haar uitgangspunt is dat onze technologische cultuur per definitie technisch vormgegeven omgevingen produceert, die een eigen poëzie kunnen vertonen. Daarbij heeft zij van meet af aan het verlangen getoond om een technologische omgeving uit te spelen tegen zichzelf, maar wel omwille van het plezier en niet met een vermanend geheven vinger. Dat blijkt onder meer uit 'Work to do' (1985), 'Watch' (1988) en 'A castle for Mike' (1993). Daar wordt de technologische omgeving zo gemanipuleerd, dat ze een ironiserend commentaar op zichzelf levert.

Dat laatste is de crux van Vos' werkwijze, en omdat de techniek dus op haar eigen terrein moet worden overtroefd, moet de kunstenaar zoeken naar toepassingen die nog niet beproefd zijn. Zo moest zij de LED-lichtjes, die inmiddels tot haar handelsmerk behoren, eerst nog geschikt zien te maken voor monumentale toepassing buiten, aangezien deze techniek voorheen slechts inpandig kon worden gebruikt. En wat doe je als je het in je hoofd hebt gezet, zoals Vos voor het werk 'Spacesaver' (2001, Utrecht), neon als een lopend vuurtje te willen gebruiken en niet als een over de hele lengte tegelijk aanfloepend licht? Vos zocht en vond de samenwerking met een uitvinder/ingenieur, die al werkte aan een 'schrijvende neonbuis'.

En het zijn niet alleen uitvinders die worden gemobiliseerd in dit kunstbedrijf, ook technische diensten komen eraan te pas en monteurs om de werken te onderhouden. Dat is de consequentie van wat Vos voor elkaar wil krijgen: het werk moet niet alleen bekoren als het nog glimt op de show waar alle moeizame voorwaarden zijn weggepoetst, maar ook daarna nog. Het kan pas echt bestaan bij gratie van een complexe, flexibele en volhardende organisatie van technici, meedenkers, uitvoerders en probleemoplossers. Dat netwerk is geen weg te poetsen last, maar maakt van deze kunst een onlosmakelijk onderdeel uit.

Giny Vos

JORINDE SEIJDEL

**TIKTO!
OVER DE ROL VAN TECHNIEK IN HET WERK VAN GINY VOS**

"Tevoorschijn brengen heet in het Grieks 'tikto'. Tot de stam 'tec' van dit werkwoord hoort het woord 'technè', techniek. Dit betekent voor de Grieken evenmin kunst als ambacht, maar wel: iets als dit of dat, zus of zo in het aanwezige laten verschijnen." (M. Heidegger)

Op het nieuwe Stationsplein in de Veluwe stad Apeldoorn worden de treinreizigers binnenkort geconfronteerd met een zandverstuiving, wat een enigszins vervreemdende ervaring zal opleveren. Het gaat om een kunstwerk van Giny Vos, 'Reizend zand', dat wordt uitgevoerd in een weerspiegelende glazen wand van grote afmetingen. Vos' opnames van een op de Veluwe gefilmde zandverstuiving worden vertaald naar een organische weergave ervan door meer dan een miljoen computergestuurde LED-lichtjes. Hoewel de dynamiek van het verwaaiende of stilliggende zand overeenkomsten vertoont met de bewegingen van de reizigers, zal 'Reizend zand' binnen de publieke, technologische omgeving van het station vooral een poëtisch beeld opleveren. Tegelijkertijd is het werk gebaseerd op een reëel natuurfenomeen, dat zich voordoet op de Veluwe en aldus deel uitmaakt van de realiteit van de omgeving, alleen niet overal op een zichtbaar niveau. Giny Vos brengt het aan het licht.

De instabiele verhouding tussen kunst en techniek

'Reizend zand' is een actueel en treffend resumé van de werkwijze van Vos, van haar poëtische omgang met techniek, van haar uiteenzetting van de werkelijkheid en de immateriële kwaliteiten van de ruimte. Vos gebruikt al sinds begin jaren tachtig

poëtisch-esthetische vocabulaire uit. Ze legt een esthetiek op aan de techniek, vanuit de techniek zelf. Voor dit ombuigen van de objectieve technische standaards en modellen, is niet alleen een fundamenteel en juist begrip ervan vereist, maar ook de moed om voorbij de beproefde technische grenzen te gaan. Een nadere bespreking van een aantal werken van Vos, respectievelijk 'Le poème électronique 2', 'Spacesaver', 'Lust for life' en 'Castle for Mike', kan een concreter inzicht geven in de wijze waarop zij, middels een experimenteel spel met taal, tijd, licht en ruimte, een verbinding probeert te leggen tussen kunst, techniek en werkelijkheid.

De poëzie van de ruimte

'Le poème électronique 2' (Amsterdam, 2001) is een vrij vervolg op het 'Le poème électronique' dat de Franse architect Le Corbusier en de componisten Varèse en Xenakis in opdracht van Philips maakten voor de Wereldtentoonstelling van 1958 in Brussel. Het bestond uit een gebouw in combinatie met licht- en geluidseffecten, een 'elektronisch gedicht voor de 20ste eeuw'. Vos' werk voor dezelfde opdrachtgever bestaat uit een monumentale spiegelwand (1050x360 cm) in de centrale hal van de Breitnertoren, het Philips-hoofdkantoor in Amsterdam, waarop volgens een bepaald ritme meer en minder samenhangende teksten verschijnen en verdwijnen. De teksten worden door een computer gegenereerd en schijnen door de spiegelwand heen. Zo ontstaat een non-lineaire en dynamische vertelling, die is opgebouwd uit fragmenten van kunstteksten, literaire poëzie, woorden uit Philips-vergaderingen en het menu van de dag.

Taal toont zich in deze installatie niet als autonome of individuele expressie, maar als een non-hiërarchisch archief van losse tekstfragmenten, die associatieve verbanden aangaan met de plek én met iets dat je een 'publiek geheugen' zou kunnen noemen.

Le poème électronique 2 (Amsterdam 2001)

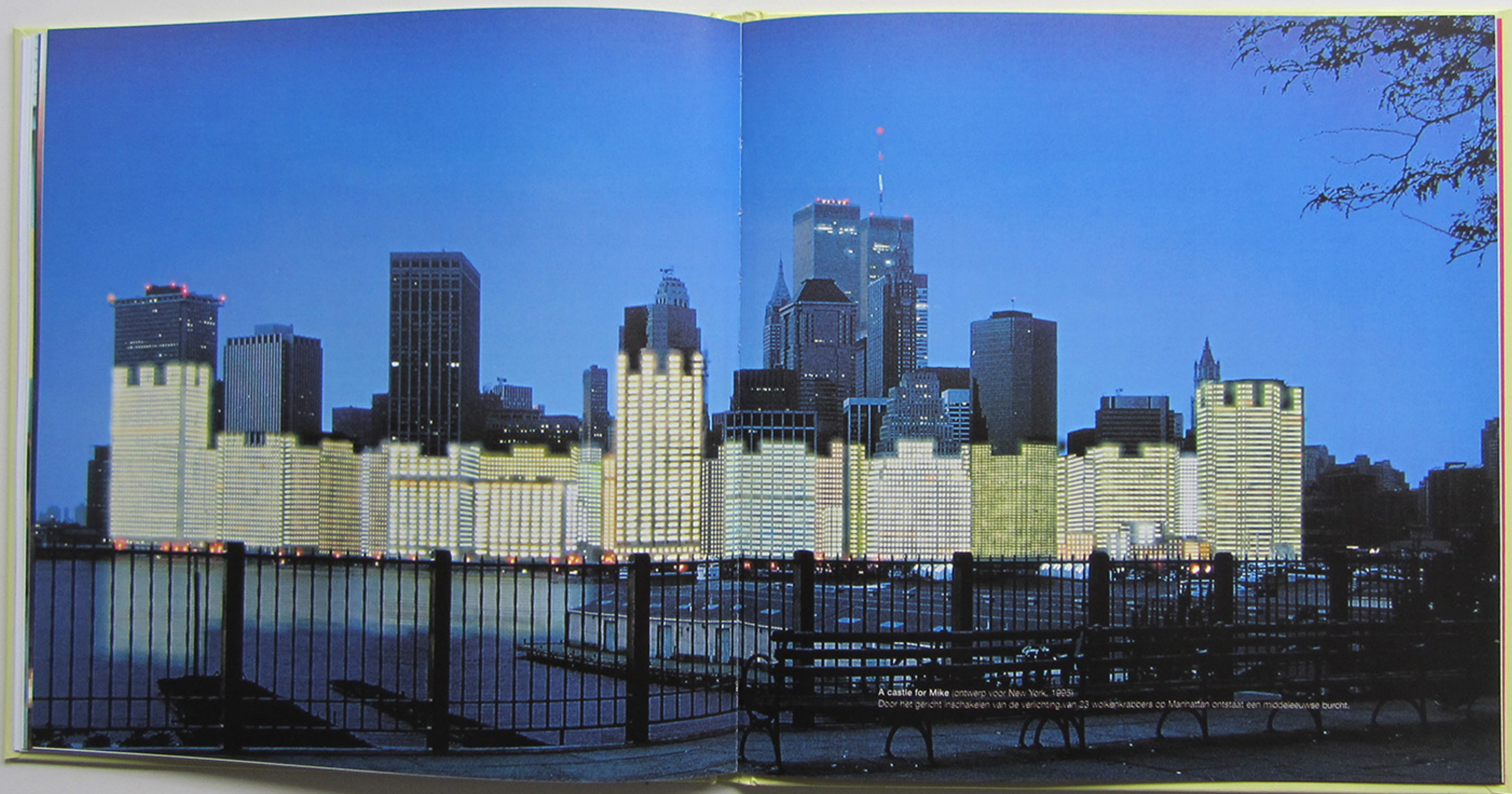

What are words worth (Jsselstein 1999)

Op de ruggen van tien in aluminium gegoten woordenboeken verschijnen letters, reksen met woorden en korte mededelingen, die door hun willekeurige en associatieve verschijningswijze het wezen van de bibliotheek tonen.

Work to do (Marconiplein Rotterdam 21 december 1985)
Op drie torenflats in Rotterdam verschijnt door het gericht inschakelen van de verlichting de tekst WORK TO DO.
De tekst komt op naarmate het donkerder wordt en is voor de duur van een nacht te lezen.

A castle for Mike (ontwerp voor New York, 1995)

Door het gericht inschakelen van de verlichting van 23 wolkenkrabbers op Manhattan ontstaat een middeleeuwse burcht.

GINY VOS

Giny Vos werd in 1959 in Rotterdam geboren en studeerde aan de Gerrit Rietveld Academie op de afdeling Audiovisueel en de Rijksakademie in Amsterdam. Haar eerste grote project was 'Work to do' uit 1985. In 1988 volgde in het Stedelijk Museum in Schiedam haar eerste solo-expositie, 'Watch, 12 sculpturen met bewaking, een beeld voor de suppoost'.

In de jaren erna nam zij deel aan groepstentoonstellingen en had zij solo-exposities in onder meer het Nederlands Instituut van Mediakunst in Amsterdam, het Museum voor Moderne kunst in Arnhem, het Centraal Museum in Utrecht, het Metropolitan Art Museum in Tokyo, de Kunstrai in Amsterdam, de World Expo Sevilla, City Space Kopenhagen en Galerie Oele in Amsterdam.

Giny Vos werkt veel in opdracht. Dat leidde tot werken als 'Le poème électronique', 'Spacesaver', 'Lust for life' en 'Time and time again'. Op dit moment werkt zij aan grote opdrachten als 'Reizend zand', de 'Painted chat' en 'Körper in Körper'.

Werk van Giny Vos bevindt zich in de collecties van onder andere het Nederlands Instituut voor Mediakunst Amsterdam, de ABN AMRO in Amsterdam, het Museum voor Moderne Kunst in Arnhem en de Rijksdienst voor Beeldende Kunst in Den Haag.

Meer informatie over haar werk is te vinden op de website www.ginyvos.nl.

JURY

Prof.dr. Petran Kockelkoren is aangesteld op de bijzondere leerstoel Kunst en technologie, die is ondergebracht bij de afdeling Wijsbegeerte van de faculteit Gedragwetenschappen van de Universiteit Twente. Tevens is hij als lector Kunst en technologie verbonden aan ArteZ, Hogeschool voor de Kunsten te Arnhem, Enschede en Zwolle. Hij is auteur van 'Techniek: Kunst, Kermis en Theater,' (NAi Uitgevers, Rotterdam, 2003). Hij is de voorzitter van de jury van de Witteveen+Bos-prijs voor Kunst+Techniek.

Cornel Bierens is schrijver en beeldend kunstenaar. Hij publiceert in NRC-Handelsblad. Hij is auteur van 'Schildpad met Roos en Mes' (NAi Uitgevers, Rotterdam, 2002), een roman over beeldende kunst met een opgroeiende jongen als hoofdpersoon. In 2003 maakte hij in het Stedelijk Museum te Amsterdam een 28,7 m² grote interpretatie van een portret van G.H. Breitner van 2.870 door VMBO-leerlingen vrijelijk beschilderde tegels. Hij werkt aan een nieuwe roman over beeldende kunst.

Mirjam Kuitenbrouwer is beeldend kunstenaar. Zij woont en werkt in Arnhem. Zij studeerde aan de Hogeschool voor de Kunsten in Arnhem en de Jan van Eyck Academie te Maastricht. Sinds 1989 neemt Kuitenbrouwer deel aan tentoonstellingen in binnen- en buitenland. Van 1994 tot 1998 was zij als docente verbonden aan de kunstacademies te Kampen en Den Bosch. Ook werkte zij als tentoonstellingsmaker en publiciste voor kunstencentrum De Gele Rijder in Arnhem. Over haar werk zijn inmiddels drie boeken verschenen, waaronder het boek 'Mirjam Kuitenbrouwer' (Verlag für moderne Kunst Nürnberg, 2003), dat verscheen naar aanleiding van haar tentoonstelling in de Kasseler Kunstverein. Zij wordt onder meer vertegenwoordigd door galerie Wohnmaschine te Berlijn.